

Vattenplan

Kommunens planering för god vattenstatus i yt- och grundvatten.

Antagen av kommunfullmäktige 2022-06-22

TÄLJE

Innehållsförteckning

1. KORT OM NORRTÄLJE KOMMUN	5
2. SYFTE MED VATTENPLANEN	6
3. VÄRDET AV EN HÅLLBAR VATTENPLANERING I NORRTÄLJE KOMMUN	7
4. AVGRÄNSNINGAR MOT ANDRA STYRDOKUMENT FÖR VATTEN	8
5. LÄSANVISNING – VATTENPLANEN OCH BILAGOR	10
5.1 Tabell 1. Vattenplanens ingående dokument, samt övergripande syfte och funktion	10
6. KOMMUNENS ORGANISATION	12
7. KOMMUNENS ROLLER I VATTENFÖRVALTNINGEN	13
7.1 Planmonopolet enligt plan- och bygglagen	13
7.2 Detaljplaner	14
7.3 Exploatering och markanvisning	14
7.4 Förvaltare av mark- och vattenområden	14
7.5 Upphandling av varor och tjänster	14
7.6 Prövnings- och tillsynsmyndighet	14
7.7 Tekniska verksamheter VA-huvudman, gata, park m.m.	15
7.8 Förvaltningsövergripande vattenplanering och genomförande av lokala åtgärdsprogram	15
FÖRVALTNINGEN	16
8.1 Skogs- och jordbruk, djurhållning m.m.	16
8.2 Företag, verkstäder och andra verksamheter	17
8.3 Vägar, järnvägar och annan infrastruktur för transporter	17
8.4 Privatpersoner	17
8.5 Ideella organisationer och lokalt engagemang för vatten	17
8.6 Mark och fastighetsägare, samt samfälligheter	17

8.7 Statliga myndigheter	17
9. NORRTÄLJE KOMMUNS ÖVERGRIPANDE STYRNING FÖR EN GOD VATTENFÖRVALTNING	18
9.1 Hela kommunkoncernen ska bidra till att miljö kvalitetsnormerna kan uppnås från källa till hav	18
9.2 Förvaltningsövergripande vattenplanering och organisation	18
9.3 Ansvar och kunskapsbehov för att genomföra rätt åtgärd på rätt plats utifrån ett avrinningsområdesperspektiv	20
9.4 Kommunen leder och samordnar genomförandet av lokala åtgärdsprogram för vatten	22
9.5 Prioritering av åtgärder och åtgärdsområden utifrån ett avrinningsområdesperspektiv	24
9.6 Samverkan	24
9.7 Kommunens verksamhetsplanering för vatten	24
9.8 Styrning av vattenarbetet	25
9.9 Finansiering av vattenförvaltningen	25
10. UPPFÖLJNING	26

Inledning

En god hushållning med våra vattenresurser är grundläggande för en positiv och långsiktigt hållbar samhällsutveckling.

Norrtälje kommun har ett ansvar att skydda, förvalta och restaurera sina sjöar, vattendrag, grundvatten och kustområden från källa till hav. Den övergripande styrningen av vatten i kommunen behöver stärkas med en förvaltningsövergripande vattenplanering där denna vattenplan bidrar med styrning och vägledning om hur kommunen kan nå målen i vattenförvaltningen och att kommunens vattenförekomster ska uppnå god ekologisk och kemisk status senast 2027.

Det samlade behovet av att åtgärda viktiga vattenmiljöer inom Norrtälje kommun är omfattande. För att lyckas i vårt lokala vattenvårdsarbete behöver en sammanhållen och hållbar vattenplanering etableras. Tanken är att den systematiskt ska bidra till att säkra viktiga miljömässiga, sociala och ekonomiska värden för kommande generationer.

Nationellt, regionalt och lokalt bidrar Havs- och vattenmyndighetens åtgärdsprogram för havsmiljön, samt Vattenmyndighetens förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljö kvalitetsnormer med ett övergripande ramverk för en effektiv och hållbar vattenplanering. På lokal nivå är det viktigt att etablera en effektiv samverkan som konkretiserar hur kommunen i samverkan med lokala intressenter kan bidra till att följa lagkrav inom vattenområdet och uppnå kommunens egna ambitioner inom miljö- och klimatområdet.

Kommunfullmäktige antog under hösten 2020 en miljö- och klimatstrategi inom fem fokusområden. Strategin beskriver det önskade läget år 2030 och identifierar vilka åtgärder som ska prioriteras för att kommunen ska förvaltas och utvecklas på ett miljö- och klimatomäsnigt hållbart sätt. Miljö- och klimatstrategin pekar under fokusområdet Vatten ut vattenplanen som det övergripande styrdokumentet för hur Norrtälje kommun ska bidra till att uppnå EU:s vattendirektiv med målsättningen om god ekologisk och kemisk status i alla våra vattenförekomster.

1. Kort om Norrtälje kommun

Norrtälje är en kustkommun längs Svealandskusten norr om Stockholm. Många av miljöerna i kommunen bidrar med lokala värden genom unika kulturarv och fantastiska naturmiljöer. Norrtälje utgör ca 1/3 av Stockholms läns yta och är miljömässigt en differentierad kommun med stad, landsbygd, skärgård och stora vattenområden. I kommunen bor ca 63 000 permanentboende och andelen fritidsboende är omfattande eftersom Norrtälje har flest antal fritidshus i landet (ca:13 900). Kommunens sjöar, vattendrag och kustområden bidrar till att Norrtälje kommun är attraktiv som boende- och fritidskommun. Havsmiljön utgör 64 % av kommunens totala yta vars skärgård består av ca 11 000 öar, holmar och skär. Det finns ca 300 sjöar i kommunen varav många är naturligt näringsrika. Flera sjöar växer igen på grund av höga näringsnivåer och sjösänkningar som genomfördes under 1800-talet. Norrtälje stad bidrar med stadskaraktär i en i övrigt utpräglad landsbygds- och skärgårdskommun. Här finns en tredjedel av länets skärgårdsöar, 30 procent av länets jordbruksmark och skogsareal samtidigt som en större del av länets djurhållning också finns i Norrtälje kommun.

Hav, kust, sjöar och vattendrag ger förutsättningar för ett rikt djurliv samt goda möjligheter till bad, fiske och andra friluftaktiviteter. Det största hotet för Norrtäljes sjöar och vattendrag är övergödning, miljögifter och fysisk påverkan (fria vandringsvägar för fisk). I Norrtälje kommun finns

68 grundvattenförekomster, samt ytvattenförekomster i form av 31 sjöar, 41 vattendrag, samt 45 kustvatten och 3 utsjöområden. Av ytvattenförekomsterna är det endast en dryg femtedel som uppnår god eller hög ekologisk status.

Kommunens huvudsakliga allmänna dricksvattenförsörjning tillgodoses med vatten från Norrvatten, samt via nio kommunala vattenverk. Den enskilda vattenförsörjningen i kommunen sker via enskilda, ofta borrhållningar, och i vissa fall gemensamma lösningar. I Norrtälje kommun är många av grundvattenförekomsterna utsatta för ett högt exploaterings- och påverkanstryck och det finns ett behov av ett långsiktigt skydd av grundvattentäkterna i kommunen. Många omvandlings- och fritidshusområden har problem med saltvatteninträngning och vattenbrist, främst under sommaren.

Norrtälje har unika förutsättningar i regionen i och med de två vattenförekomster inom kommunens geografiska område som utpekats som regionalt intressanta i den regionala vattenförsörjningsplanen; Erken (ytvattenförekomst) och Rimbo-Bergby (grundvattenförekomst) och detta i en region där befolkningen växer. I Bilaga B2 (Nulägesbeskrivning – vattnet i Norrtälje kommun) framgår mer detaljerad information om vattenförekomsterna, dvs. sjöar, vattendrag, grundvatten och kustområden deras status och utmaningar.

2. Syfte med vattenplanen

En god hushållning med vattenresurser är grundläggande för ett hållbart samhälle. Det är en förutsättning för ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

Syftet med att upprätta en vattenplan är att skapa en sammanhållen och hållbar vattenplanering som tydliggör hur Norrtälje kommun avser att uppnå EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG), kallat vattendirektivet. I Sverige har ramdirektivet införlivats i svensk lagstiftning genom vattenförvaltningsförordningen. Syftet är att säkra god vattenkvalitet för alla som bor i Europa och uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten. Vattendirektivet infördes i svensk lagstiftning 2004 genom miljökvalitetsnormerna för vatten i 5 kap. miljöbalken (MB) och i förordning (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön. Myndigheter och kommuner ansvarar för att miljökvalitetsnormer för vatten följs och enligt 5 kap. 11 § MB ska myndigheter och kommuner inom sina ansvarsområden vidta de åtgärder som behövs enligt ett fastställt åtgärdsprogram. [Förklaringar till vattenförvaltningens ord och begrepp framgår av Havs- och vattenmyndighetens vägledningar.](#)

I enlighet med miljö- och klimatstrategin är vattenplanen det övergripande styrdokumentet för hur Norrtälje kommun ska bidra till att uppnå ramdirektiv för vatten (2000/60/EG), kallat vattendirektivet, med målsättningen om god vattenstatus i alla vattenförekomster. Vattenplanen syftar till att tydliggöra hur:

1. Norrtälje kommun ska bidra till att god status enligt EU:s vattendirektiv uppnås i kommunens alla vattenförekomster.

2. Hållbar vattenplanering kan bidra till att säkra viktiga miljömässiga, sociala och ekonomiska värden för framtidens vatten.

3. Ansvar och roller i vattenfrågor fördelas i kommunkoncernen, samt hur intressenter i samhället kan bidra i vattenförvaltningsarbetet.

4. Ett förvaltningsövergripande arbetssätt ska utvecklas som stärker lokalt åtgärdsarbete och lokalt engagemang för vatten från källa till hav genom att:

- etablera en förvaltningsövergripande vattenplanering i form av en effektiv organisation och kunskapsplattform för vatten som bidrar till att systematiskt skydda, förvalta och restaurera kommunens sjöar, vattendrag, kust- och grundvatten
- utveckla lokal samverkan och kartlägga behov av kunskapsstöd i arbetet med att stärka lokalt åtgärdsarbete och genomföra kostnadseffektiva åtgärder
- säkra statlig medfinansiering för prioriterade pilotområden, avrinningsområden och projekt genom att årligen skapa samsyn om prioriteringar, genomförande och uppföljning i kommunens organisation, samt i samverkan i kommunens förvaltningsövergripande organisation och kunskapsplattform.

3. Värdet av en hållbar vattenplanering i Norrtälje kommun

Vatten är en förutsättning för att säkra viktiga ekosystemtjänster, livsmiljöer, biologisk mångfald, samt flöde av energi, material och tillgång till rent dricksvatten. En hållbar vattenplanering innebär att samhället skapar värde inför framtiden genom att säkra vattnets ekologiska, såväl som sociala och ekonomiska värden. En förbättrad vattenkvalitet bidrar till attraktiva boendemiljöer med säker dricksvattenkvalitet, levande sjöar och vattendrag, samt bra badvatten och rekreativmiljöer.

En hållbar samhällsutveckling behöver hantera att antalet invånare i kommunen ökar och samtidigt bidra till att uppfylla de globala hållbarhetsmålen och de nationella och lokala miljömålen. Vatten är en global och en lokal resurs som samhället behöver förvalta och skydda inför framtiden och vattnets globala och lokala kretslopp bidrar med värde för markägare, jordbruk, lokala näringar och invånare i Norrtälje stad och landsbygd. En hållbar vattenplanering utgör därmed en unik möjlighet att skapa lokalt engagemang och i samverkan tydliggöra hur vattnekosystemens ekologiska, sociala och ekonomiska värden ska kunna bidra till hållbar tillväxt och attraktiv lokal miljö.

Norrtälje kommun har en vision om en hållbar tillväxt i attraktiv miljö och en ambition att till år 2030 ligga i

nationell framkant inom miljöområdet (Norrtälje kommuns miljö- och klimatstrategi, KF 2020-10-12). Norrtälje kommuns agerande ska skapa attraktionskraft, tillväxt och förutsättningar för våra invånare att ha en global livsstil och vara med och bidra till utvecklingen, globalt och lokalt. På vattenområdet har Norrtälje kommun goda, men också komplexa, förutsättningar att göra stora framsteg inom både det strategiska och det operativa arbetet.

Viktiga utgångspunkter i det lokala vattenarbetet är att skapa en lokal organisation och kunskapsplattform som bidrar till lärande om hur vi ska skydda, restaurera, förvalta och förbättra våra vattenresurser. Strävan efter lokalt engagemang, kunskap om kostnadseffektiva åtgärder, samt att rätt åtgärd initieras på rätt plats utifrån avrinningsområdenas avgränsningar i lokala åtgärdsprogram, d.v.s. utifrån hur vattnet rinner i landskapet utgör andra utgångspunkter. Målet är att skapa lokalt engagemang för framtidens vatten från källa till hav och därmed säkra en hållbar vattenplanering. Norrtälje kommun och dess invånares nytta av vatten behöver tydliggöras. Vattnets värde i form av livskvalitet, dricksvatten, badvattenmiljöer, friluftsliv, båtliv, grön infrastruktur, biologisk mångfald kan därmed säkras inför framtiden och bidra till hållbar utveckling.

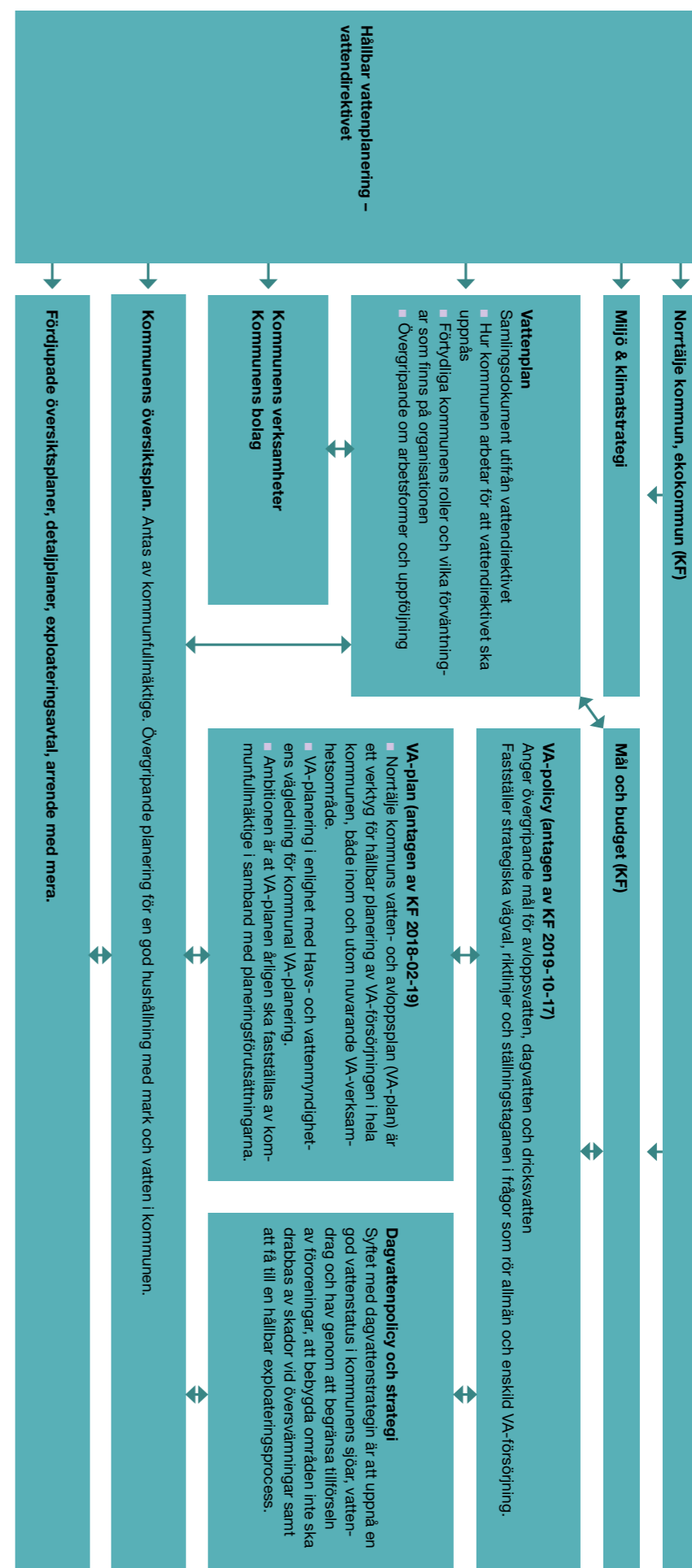
4. Avgränsningar mot andra styrdokument för vatten

Vattenplanen är det övergripande styrdokumentet för hur Norrtälje kommun ska bidra till att uppnå hållbar vattenplanering, samt EU:s vattendirektiv, med målsättningen om nå god vattenstatus i alla vattenförekomster (se figur 1).

Vattenplanen ska konkretisera de övergripande målen i Norrtälje kommuns miljö- och klimatstrategi:

- Miljökvalitetsnormer för vatten ska vara styrande för planering, tillståndsgivning och tillsyn i frågor som rör vattenanvändning eller har påverkan på yt- eller grundvatten.
- Vattenförekomster som erbjuder framtida infiltration och vattenuttagsmöjligheter ska undantas från exploatering och skyddas och reserveras för framtida dricksvattenproduktion.
- Vattenskyddsområden med föreskrifter ska inrättas för kommunala dricksvattentäkter.
- Näring och miljögifter ska stoppas på land för att minska miljöförorening till sjöar, vattendrag, grundvatten och hav.

Vattenplanen utgör det övergripande styrdokumentet i arbetet med vattenförvaltningen. I övrigt bidrar kommunens översikts- och detaljplanering med hållbar användning av mark och vatten. I översiktsplanen, samt i fördjupade översiktsplaner gör kommunen sammanvägning av många olika aspekter för att uppnå en sammantaget god utveckling av kommunen baserat på en god hushållning med mark och vattenresurser. När kommunen gör detaljplaner för nya områden måste kommunen säkerställa att planeringen tar ett avrinningsområdesperspektiv och att förutsättningarna att uppnå god vattenstatus inte försämras, samt att detaljplaneringen bidrar till att status förbättras. Det finns underliggande dokument till vattenplanen; VA-planen är ett sådant. VA-planen hanterar särskilt planering som rör spillvatten, dagvatten och dricksvatten, den omfattar såväl allmänt som enskilt vatten och avlopp. Norrtälje kommuns VA-plan antogs i kommunfullmäktige 2018-02-19. Norrtälje kommun har haft VA planering sedan 2008. Övriga styrdokument som rör vatten är kommunens miljö- och klimatstrategi (KF 2020-10-12), samt kommunens VA-policy (KF 2019-10-07), dagvattenstrategi (2017-11-06) och fördjupad dagvattenpolicy (2017-11-06).

5. Läsanvisning – vattenplanen och bilagor

Norrtälje kommuns vattenplan består av en övergripande strategisk beskrivning (detta dokument), samt stöddokument i form av bilagor (se nedan). Nedan redovisas de dokument som stödjer vattenplanen, samt en kortfattad beskrivning av respektive dokumentets syfte och funktion (tabell 1)

5.1 Tabell 1. Vattenplanens ingående dokument, samt övergripande syfte och funktion

Dokument	Syfte	Funktion
Del A – Norrtälje kommuns förvaltningsövergripande vattenplanering		
Vattenplanen- del A	Strategiskt dokument	Vattenplanen och dess bilagor
Kommunens planering för god vattenstatus i Yt- och grundvatten.	som lägger grunden för Norrtälje kommunkoncerns samlade insatser, internt såväl som i extern samverkan, ska bidra till ett systematiskt och långsiktigt arbete som bidrar till att nå god status enligt EU:s vattendirektiv i kommunens alla vattenförekomster.	Utgör en startpunkt för hur en förvaltningsövergripande vattenplan ska utvecklas genom att etablera en lokal organisation och kunskapsplattform för vatten. Målsättningen är att säkerställa att styrning och ansvar för att uppnå miljö kvalitetsnormerna till år 2027 förankras i kommunkoncernen i samverkan med externa intressenter. Vattenarbetet behöver successivt säkerställa nödvändiga resurser i mål och budgetprocessen i syfte att genomföra kärnuppdrag, inriktningsmål och uppdrag som krävs för att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten.
Bilaga A1	Kortfattad beskrivning	Förklarar den nationella vattenförvaltningens
Vad styr vattenförvaltningen i Sverige och Norrtälje kommun?	av lagkraven inom vattenförvaltningen	delar och grundläggande begrepp, samt hur det styr den lokala vattenförvaltningen i Norrtälje kommun. En hänvisning till fördjupad läsning finns i slutet av dokumentet.
Bilaga A2	Innehåller en lista på alla Miljö kvalitetsnormerna för vatten i Norrtälje kommun	Kommunens vattenförekomster ska uppnå god ekologisk och kemisk status senast 2027 eller senare
Miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten i Norrtälje kommun 2027	Normerna utgör lagkrav som Norrtälje kommun ska uppfylla under perioden 2021–2027. Vissa ytvattenförekomster har undantag till 2033 eller 2039.	(olika år beroende på vattenförekomst). Ingen av vattenförekomsternas status ska försämrats: miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten utgör lagmässiga krav som kommunen ska uppfylla. Målet har beslutats politiskt genom inriktningsmål 3, målområde 2 i mål och budget för 2022–2024.
Del B – Lokalt kunskapsunderlag om våra vatten från källa till hav		
Bilaga B1:	Så mår våra vatten just nu!	Kunskap om våra vatten
Sammanfattning – miljö kvalitetsnormer för yt- och grundvatten	Norrtälje kommuns yt- och grundvatten är omfattande. Här sammanfattar vi hur våra vatten mår, vilka vatten som behöver åtgärdas och prioriteras.	säkerställer att kommunkoncernen i samverkan med lokala intressenter kan skapa samsyn kring prioriteringar och genomförande av kostnadseffektiva åtgärder i sjöar, vattendrag, kust- och grundvatten. Utgångspunkten för arbetet är att skapa delaktighet och lokalt engagemang för våra vatten.
Bilaga B2:		
Nulägesbeskrivning – miljö problem, påverkan och åtgärder kopplat till miljö kvalitetsnormer för vatten		
Bilaga B3:		
Övergripande analys av status och förbättringsbehov som krävs för att nå miljö kvalitetsnormerna för yt vatten i Norrtälje kommun		

Del C – Lokala åtgärdsinriktningar utifrån ett avrinningsområdesperspektiv

Bilaga C1:	Lokala åtgärdsinriktningar för yt- och grundvatten	Lokala åtgärdsprogram krävs för att nå målen.
Lokal åtgärdsinriktning för yt vatten - Norrtäljeåns avrinningsområde	utgör första steget i utvecklandet av lokala åtgärdsprogram för vatten.	Målet är att de lokala åtgärdsinriktningarna steg för steg ska övergå i förankrade lokala åtgärdsprogram för vatten. Om fler åtgärder ska kunna genomföras och miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna nås krävs att fler åtgärder genomförs utifrån kostnadseffektivitet i Norrtälje kommuns avrinningsområden. Åtgärdernas placering, finansiering och genomförande behöver planeras.
Bilaga C2:		
Lokalt åtgärdsprogram för grundvattenförekomster inom Norrtälje	Dokumentet beskriver nuläge och behov av åtgärder utifrån ett avrinningsområdesperspektiv. Dokumenten ska kunna användas som ett lokalt kunskapsunderlag och bidra till att skapa samsyn kring prioriteringar, arbetssätt och deltagande i arbetet med att vidareutveckla lokala åtgärdsprogram för yt- och grundvatten.	
Bilaga C3:	Norrtälje kommuns prioriterade åtgärder som ska initieras i samverkan med lokala intressenter under 2022–2024.	Åtgärderna utgör en ram för att genomföra kostnadseffektiva åtgärder utifrån ett avrinningsområdesperspektiv i lokala åtgärdsprogram.
Övergripande åtgärdslista för Norrtälje kommun – 2022–2024	Åtgärderna utgör en grund för att etablera ett förvaltningsövergripande arbetssätt i kommunkoncernen.	Kommunen behöver säkerställa att åtgärderna genomförs utifrån sina respektive roller i vattenförvaltningen i samverkan internt och externt vilket säkerställer att kommunen systematiskt restaurerar, skyddar och förvaltar kommunens sjöar, vattendrag, kust- och grundvatten på ett långsiktigt hållbart sätt.

Del D – Vattenmyndigheternas förslag på kostnadseffektiva åtgärder från källa till hav

Bilaga D1:	Åtgärdslistor	Regional och lokal kunskap
Lokal åtgärdslista (Utdrag ur VISS) – förslag till åtgärder i Norrtäljeåns avrinningsområde – (underlag inför framtagande av lokalt åtgärdsprogram för Norrtäljeåns avrinningsområde)	redovisar Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns förslag på kostnadseffektiva åtgärder. Kunskapsunderlaget utgör en grund för lokal samverkan kring lokalt prioriterade åtgärder utifrån ett avrinningsområdesperspektiv.	ska bidra till ett förvaltningsövergripande arbetssätt där de mest kostnadseffektiva åtgärderna sammanställs steg för steg utifrån ett avrinningsområdesperspektiv. Målet är att kommunkoncernen och lokala intressenter har tillgång till förslag på kostnadseffektiva åtgärder och dess fysiska placering. Underlaget används för att säkerställa att genomförandet av lokala åtgärdsprogram för vatten förankras internt och externt.
Bilaga D2:		
Lokal åtgärdslista (Utdrag ur VISS) förslag till åtgärder för hela Norrtälje kommun	De sjöar, vattendrag, kust- och grundvatten som har sämst vattenkvalitet behöver prioriteras först och de mest kostnadseffektiva åtgärderna behöver identifieras utifrån kommunens olika roller, samt övriga intressenters ansvar för vatten. Bilaga D1 är sammanställd för Norrtäljeåns avrinningsområde. I Bilaga D2 ingår alla Norrtälje kommuns vattenområden	

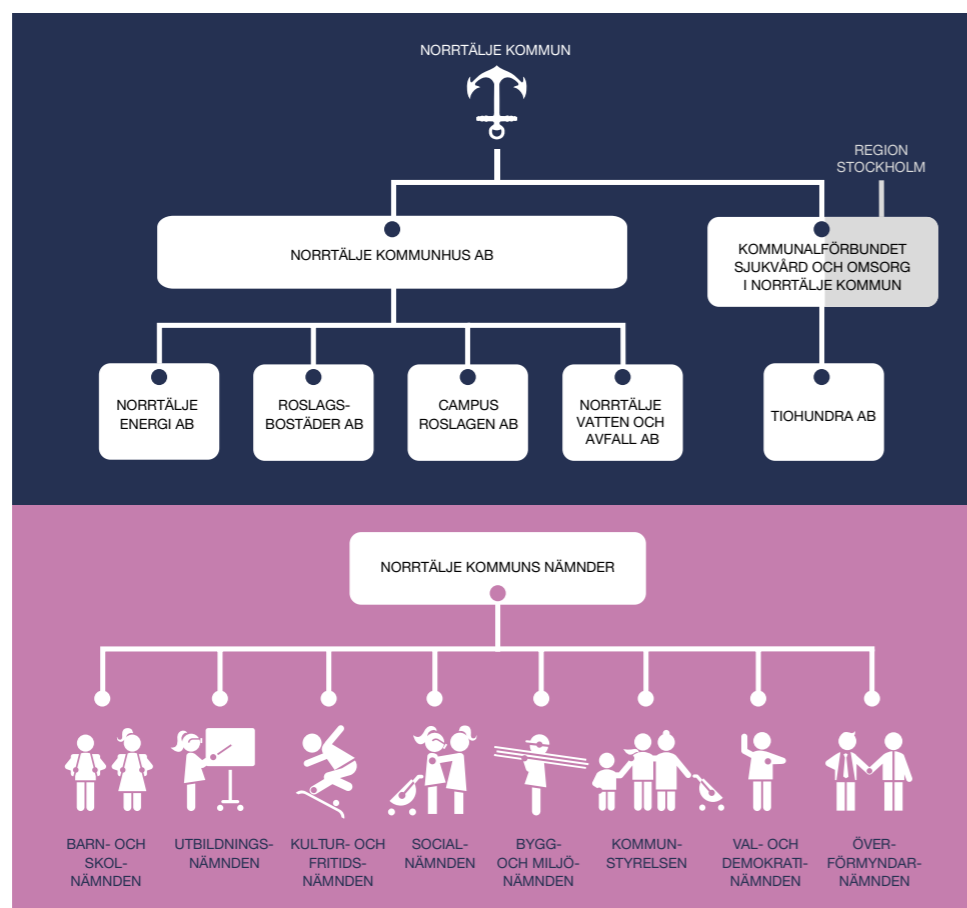
Del E – Miljöövervakningsprogram för yt vatten i Norrtälje kommun

Bilaga E1:	Ett reviderat miljöövervakningsprogram	Säkerställer att recipientkontrollprogram och kommunens övervakning
Förslag till miljöövervakningsprogram för yt vatten i Norrtälje kommun - Underlag för statusklassificering samt för planering och uppföljning av åtgärder i syfte att uppnå god status	redovisar ett förslag på ett kostnadseffektivt och uppdaterat uppföljningssystem för att följa miljö tillståndet i yt vatten, samt att säkerställa rätt åtgärder på rätt plats.	genomförs i de sjöar, vattendrag och kustområden där yt vattenstatus, påverkan och behov av åtgärder är mest prioriterade.

6. Kommunens organisation

Kommunkoncernen består av Norrtälje kommun, kommunhuskoncernen samt Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje (KSON), där Norrtälje kommun och Region Stockholm är medlemmar till 50 procent vardera. KSON äger vårdbolaget Tiohundra AB. I kommunhuskoncernen ingår moderbolaget Norrtälje Kommunhus AB (NKAB) och de rörelsedrivande dotterbolagen Campus Roslagen AB, Roslagsbostäder AB med dotterbolag och Norrtälje Energi AB med dotterbolag samt Norrtälje Vatten och avfall AB. Norrtälje kommun är moderbolag i kommunkoncernen och har egna verksamheter som är organiserade i styrelse och nämnder. Den kommunala organisationen omfattar politisk organisation med kommunfullmäktige, nämnder samt bolagsstyrelser.

Under kommunstyrelsen finns kommunstyrelsens kontor och därunder en gemensam förvaltning som är uppdelad i fem kontor. Kommunstyrelsen ansvarar för att leda och styra kommunens utveckling. Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunen och har uppsikt över nämndernas och bolagens verksamheter samt den verksamhet som bedrivs i kommunalförbund. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att fattade beslut verkställs, följs upp och utvärderas. Kommunstyrelsen har det yttersta ansvaret för en hållbar utveckling som säkerställer långsiktigt god ekonomisk hushållning.

Figur 2 Kommunens organisation

7. Kommunens roller i vattenförvaltningen

Svensk vattenförvaltning syftar till att vi ska förbättra våra vatten och skapa en långsiktigt hållbar förvaltning av våra vattenresurser. Vattenförvaltningen omfattar sjöar, vattendrag, kust- och övergångsvatten samt grundvatten. Ansvaret för genomförandet av vattenförvaltningen ligger på de fem länsstyrelser som är vattenmyndigheter. Havs- och vattenmyndigheten (HaV) stödjer vattenmyndigheterna genom vägledning och föreskrifter för ytvattnet. När det gäller grundvatten så är Sveriges Geologiska Undersökning, SGU, vägledande. SGU ger ut föreskrifter om vattenförvaltningen för grundvatten. Här följer en övergripande genomgång av kommunens olika roller som på olika sätt påverkar vattenförvaltningen och därmed hur kommunen lever upp till kraven enligt EU:s ramdirektiv för vatten. Kommunen har på ett övergripande planansvar för att uppfylla miljö kvalitetsnormerna för vatten och intern och extern samordning av hur samhällets funktioner kan bidra till icke försämringskravet, samt genomföra de åtgärder som krävs för att uppfylla miljö kvalitetsnormerna till 2027.

7.1 Planmonopolet enligt plan- och bygglagen

Kommunens planmonopol är ett viktigt redskap för att påverka miljö kvalitetsnormer (MKN) för vatten. Vid planläggning och i andra ärenden enligt plan- och bygglagen, PBL, ska MKN följas. Planeringen får inte leda till att förutsättningarna för att uppnå MKN försämrats utan bör tvärtom sträva efter att skapa förutsättningar att förbättra statusen i kommunens vattenförekomster. Planeringen enligt PBL sker främst i tre steg, från översiktsplan, till fördjupad översiktsplan och därefter detaljplan och till detaljplanen efterföljande bygglov.

Översiktsplanen

Övergripande plan för hushållning med kommunens mark- och vattenresurser. Innehåller kommunens syn på var bostäder, verksamheter, samhällsservice, fritidsområden med mera kan etableras. Vid lokalisering och

utformning av bebyggelse, verksamheter m.m. måste vattenaspekterna beaktas. Möjligheter att minimera och förebygga problem med dagvattenflöden påverkas av översiktsplanen. Områden som i ett landskapsperspektiv är viktiga och lämpliga för samordnad dagvattenhantering bör pekas ut i översiktsplanen.

Översiktsplanen har som uppgift att redovisa hur hela kommunens mark- och vattenområden ska användas och förvaltas. I översiktsplanen ska föreslagna mark- och vattenanvändning konsekvensbedömas med hänsyn till bland annat MKN för vatten. Kommunen ska också i översiktsplanen visa hur man avser att arbeta för att förbättra statusen och nå MKN för berörda vattenförekomster. Det kan bland annat ske genom att hänvisa till de riktlinjer och krav som framkommer i vattenplanen och tillhörande lokala åtgärdsprogram. I översiktsplanen bör även markanspråk kopplade till vattenplanen pekas ut på ett mer generellt plan genom att ha tydliga planeringsriktlinjer. Översiktsplanens detaljeringsnivå medför däremot att det främst är i efterföljande fördjupade översiktsplaner, planprogram och vissa detaljplaner som en mer exakt placering av markanspråk kopplade till vattenplanen kan pekas ut.

Fördjupad översiktsplan

En fördjupad översiktsplan (FÖP) är ett övergripande planeringsdokument, likt översiktsplanen men mer avgränsat och detaljerat. En FÖP tas ofta fram för en hel stadsdel, del av kommun eller motsvarande. Mark- och vattenanvändningen ska planeras utifrån bland annat hänsyn till miljö kvalitetsnormer och förslaget ska konsekvensbedömas i tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Skalan och detaljeringsnivån på en FÖP medför att det också är lämpligt att peka ut större markanspråk kopplade till vattenplan och lokala åtgärdsprogram, t.ex. genom att peka ut de ytor som behövs för större dagvattenanläggningar, översvämningshantering, våtmarker med mera.

7.2 Detaljplaner

Detaljplaner är juridiskt bindande planer som reglerar exploatering för bebyggelse ner på kvartersnivå. Balansen mellan naturområden och bebyggda ytor och system för hantering och rening av dagvatten påverkar förutsättningarna för att uppnå miljö kvalitetsnormer för yt- och grundvatten. Detaljplaner reglerar mark- och vattenanvändningen ner på kvartersnivå. En detaljplan ska alltid följa berörda vattenförekomsternas status. Riktlinjer, krav, utpekade åtgärder med mera som omnämns i vattenplanen, lokala åtgärdsprogram, översiktsplaner och/eller fördjupade översiktsplaner ska vid behov också arbetas in i detaljplanen.

7.3 Exploatering och markanvisning

Exploateringsavtal

Dagvattenhanteringen ska i första hand säkerställas genom detaljplanen och dess bestämmelser. Exploateringsavtal och markanvisningsavtal kan komplettera detaljplanens bestämmelser civilrättsligt. Avtalen tecknas i samband med antagande av detaljplaner. I avtalen kan t.ex. frågor om dagvatten och andra tekniska åtgärder regleras som kan ha koppling till vattenförvaltning och miljö kvalitetsnormer (utifrån gällande bestämmelser i plan- och bygglagen, samt och i enlighet med lagen om allmänna vattentjänster). Kommunen kan till exempel ställa krav vid markanvisning på hur verksamheten ska kunna hantera åtgärdsnivåer, så att vattenkvaliteten inte försämras. De åtgärder som regleras i ett markanvisnings- eller exploateringsavtal ska vara nödvändiga för att detaljplanen ska kunna genomföras. Principerna för åtgärderna ska framgå av detaljplanen och lösningarna kan preciseras i avtalet.

7.4 Förvaltare av mark- och vattenområden

Kommunen äger och förvaltar mark- och vattenområden. Med förvaltarroll följer möjligheter och ansvar för att bidra till att miljö kvalitetsnormer följs. Viktiga aspekter i förvaltarskapet är att kommunen i egenskap av markägare har kunskap om påverkanskällor och genomför åtgärder som bidrar till att minska belastning av föroreningar till närliggande vattenmiljöer. Förvaltningen bör i

möjligaste mån bidra till skydd och restaurering av viktiga vattenmiljöer. Det kan också handla om att tillämpa principer för jord- och skogsbruk och miljöövervakning. Målet att minska växtnärläckage, skydda grundvatten samt ge förutsättningar för fisk och annat liv i vatten. Som markägare och verksamhetsutövare kan kommunen visa på goda exempel och ta en aktiv roll i de markavvattningsföretag som kommunen är en del i, både direkt som ägare i båtomsområdet och indirekt som utsläppare av dagvatten och renat avloppsvatten.

7.5 Upphandling av varor och tjänster

I den offentliga/kommunala upphandlingen sker stora inköp av varor och tjänster. Att ställa krav i upphandlingen kan vara ett viktigt redskap för att påverka miljö kvalitetsnormer. Vid upphandling av exempelvis konsultuppdrag och entreprenader som påverkar mark- och vattenområden måste miljö kvalitetsnormer beaktas.

7.6 Prövnings- och tillsynsmyndighet

Kommunen har i sin roll som prövnings- och tillsynsmyndighet möjlighet att utöka och prioritera de yt- och grundvattenförekomster där det behövs åtgärder för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Prövning och tillsyn behöver utvecklas kontinuerligt utifrån en tillsynsplanering som utgår ifrån ett avrinningsområdesperspektiv. Områden där kommunen kan stärka sin roll och säkerställa att lämplighetsbedömningar av verksamheter inkluderar miljö kvalitetsnormerna för vatten är till exempel:

- Bygglov, tidiga skeden, detaljplaner tillsyn och prövning (plan- och bygglagen). I samband med bygglovsprövningen säkerställs att ställda krav i detaljplanen följs gällande mark- och vattenanvändningen. Vid tekniskt samråd och innan slutbevis bör genomförda åtgärder för hantering av dagvatten kontrolleras och godkännas.
- Prövning och tillsyn enligt miljöbalken av verksamheter som kan påverka mark, luft eller vatten. Till exempel avloppsanläggningar, verkstäder, energianläggningar, strandskydd, lantbruk, hästgårdar, dagvattenanläggningar, strandbad.
- Rådgivning till invånare, företag och verksamheter (plan- och bygglagen, miljöbalken).

- Hantering av förorenade markområden (miljöbalken, plan- och bygglagen).
- Omhändertagande av avfall på rätt sätt, masshantering (plan- och bygglagen, miljöbalken).

7.7 Tekniska verksamheter VA-huvudman, gata, park m.m.

Kommunen tillhandahåller och sköter flera viktiga samhällsfunktioner som påverkar vattenförvaltningen.

Allmänt VA

VA-huvudman ansvarar för att vanligt dagvatten (10, 20, 30 års regn) som de släpper till recipient följer miljö kvalitetsnormer (MKN) för vatten. Detta gäller i både ny och befintlig miljö. VA huvudman ansvarar också för att minska riskerna för bräddning av spillvatten. Norrtälje kommuns VA-policy fastställer strategiska vägval, riktlinjer och ställningstaganden i frågor som rör allmän och enskild VA-försörjning. Planeringen och utförandet av det långsiktiga arbetet som krävs för att uppnå en långsiktigt hållbar utveckling bedrivs inom arbetet med VA-planen. Där redovisas drift- och underhållsplaner tillsammans med utbyggnadsplaner för den allmänna VA-anläggningen.

Gator och parker

Kommunen planerar, bygger och förvaltar allmän plats som omfattar torg, gator, gång- och cykelvägar, parker och övriga offentliga miljöer som på olika sätt inverkar, direkt eller indirekt på vattenförekomsternas status. Vid anläggande av ny eller underhåll och drift av allmän plats ska utgångspunkten vara, om möjligt, att förbättra situationen gällande rening och fördröjning av dagvatten.

Fastigheter

Kommunen äger och förvaltar många fastigheter som används för de kommunala verksamheterna; skolor, förskolor, äldreboenden, vårdboenden, kommunhus m.fl. Etablering och drift av fastigheter har stor påverkan på hushållningen med natur-resurser. Lokalisering och gestaltning av fastigheter och byggnader behöver beaktas

i strävan efter att minska påverkan på yt- och grundvatten.

Avfallshantering

Kommunen ansvarar för insamling, borttransport och behandling av hushållsavfall, latrinavfall samt slamavfall. Kommunen ansvarar även för exempelvis planering, utveckling och upphandling av samlings- och behandlingstjänster samt avfallstaxa och avfallsplan. Driften av kommunens avfallsanläggningar och återvinningscentraler sköts i egen regi medan insamling och borttransport av hushållsavfall sköts av upphandlade entreprenörer. Utformning av avfallssystem, val av behandlingsmetoder med mera kan påverka förutsättningarna att uppnå miljö kvalitetsnormer, hushållning med växtnärläckageämnen och energi etc.

Nedlagda deponier

Inventering, riskbedömning och uppföljning beskrivs i kommunens avfallsplan. Uppföljningen inkluderar att utreda vem som är ansvarig för deponin. Ställa krav på att åtgärder vidtas av den som är ansvarig för att minska risken för spridning av farliga ämnen. Se vidare i kommunens avfallsplan.

7.8 Förvaltningsövergripande vattenplanering och genomförande av lokala åtgärdsprogram

I tillägg till de ansvarsområden som är beskrivna enligt ovan behöver Norrtälje kommun etablera en funktion som säkerställer ett förvaltningsövergripande arbetssätt som arbetar systematiskt med att genomföra lokala åtgärdsprogram för vatten utifrån ett avrinningsområdesperspektiv i kommunens alla vattenområden. En förvaltningsövergripande funktion för vatten med fokus på miljö kvalitetsnormerna för vatten framgår av kap 9.2. På sikt är det önskvärt att en förvaltningsövergripande funktion och organisation för vatten även inkluderar kommunens ansvar för klimatanpassning och skyfall, VA och dagvattenhantering

Genomförandet av lokala åtgärdsprogram bidrar till att samordna kommunens olika ansvarsområden och roller inom vattenförvaltningen. En viktig målsättning är att lokala åtgärdsprogram med stöd av vattenplanen syste-

matiskt tydliggör hur kriterier, prioriteringar och kunskap om kostnadseffektiva åtgärder kan kartläggas och integreras i kommunens ordinarie verksamhetsplanering så att miljö kvalitetsnormer för vatten uppnås.

Långsiktigt förväntas kommunens förvaltningsövergripande vattenplanering och organisation i enlighet med kap 9.2 bidra till ökat lokalt engagemang för framtidens vatten – från källa till hav genom att:

- kartlägga vilket stöd, underlag och incitament som behövs för att stärka lokalt engagemang för vatten från källa till hav i Norrtälje kommun
- bidra till att bygga nätverk kring sjöar, vattendrag, grundvatten och kustområden för att engagera lokala aktörer i åtgärdsarbetet, främja diskussioner och ta tillvara lokal kunskap

8. Andra aktörer och vattenförvaltningen

Det finns många aktörer utöver kommunen som påverkar vattenförvaltningen och kan bidra till lokalt engagemang för vatten och genomförande av åtgärder i samverkan. I likhet med kommunens ansvar för sina verksamheter har andra aktörer ett ansvar att utveckla sina respektive verksamheter hållbart och bidra till att skydda, förvalta och restaurera de vattenmiljöer som verksamheten påverkar. Förutom grundläggande krav utifrån t.ex. miljöbalken och plan- och bygglagen kan verksamheter som deltar i lokal samverkan bidra med kompetens som tydliggör hur lokala investeringar i vattenåtgärder kan leda till verksamhets- och samhällsnytta. Här nämner vi några olika aktörer samt kommenterar övergripande vilken roll och möjlighet de har att bidra till att miljö kvalitetsnormer för vatten uppnås.

8.1 Skogs- och jordbruk, djurhållning m.m.

De areella näringarna, som jord- och skogsbruk, påverkar vattenförvaltningen på flera sätt och bidrar samti-

- identifiera hur åtgärdsplanering kan stärkas och vad som behövs för att fler åtgärder ska genomföras i sjöar, vattendrag, grundvatten och kustområden.
- bidra till lokal kunskapsutveckling genom att samverka med lokalt, regionalt och nationella kunskapsstöd t.ex. via Länsstyrelsen, Havs- och Vattenmyndigheten, akademi, samt Greppa Näringens enskilda rådgivning och övriga organisationer
- identifiera kostnadseffektiva åtgärder som leder till att miljö kvalitetsnormerna nås, med beaktande av nytta för miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter
- genomföra fler vattenåtgärder där rätt åtgärd placeras på rätt plats
- följa upp effekten av genomförda aktiviteter och åtgärder i syfte att skapa lärande och effektivt genomförande.

digt till Sveriges livsmedelsförsörjning Det handlar om odlingsteknik, skyddsavstånd till vattendrag, hänsyn till grundvattenpåverkan, gödsling, användning av bekämpningsmedel, metoder vid skörd/avverkning m.m. Det önskvärda är att det som utgångspunkt för skogs- och jordbruket finns en samsyn kring hur landskapet och ekosystemtjänsterna bör brukas sammantaget ur ett landskaps- och avrinningsområdesperspektiv så att miljö kvalitetsnormerna kan följas och samtidigt minimera påverkan på livsmedelsproduktion. Huvudmän för vattenreglering och dikningsföretag behöver kunna hantera både dräneringsperspektiv, översvämningsrisker, grundvattenbildning och nytta av vattenfördröjande åtgärder mm. Det kan finnas vattendomar som skall följas eller annan vattenreglering som sköts av hävd. Vattenreglering har betydelse för ekologin i sjöar och vattendrag. Sammantaget krävs en kontinuerlig dialog kring hur de areella näringarna ser på sin roll i vattenförvaltningsarbetet, samt hur kommunens samordnande funktion kan bidra till att stärka lokala initiativ och engagemang i syfte att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten.

8.2 Företag, verkstäder och andra verksamheter

Enligt miljöbalken åligger det varje verksamhet att ha kunskap om hur man undviker påverkan på hälsa och miljö. Inom vattenförvaltningen innebär det att varje verksamhetsutövare behöver ha kunskap om och hur eventuella utsläpp riskerar att påverka vattenmiljöers vattenkvalitet negativt. För tillverkande företag och annan verksamhet är det viktigt att ha kunskap och kontroll över hantering av avfall, spillolja och annat farligt avfall. Det kan annars via brunnar och dagvatten nå ut i sjöar och vattendrag där vattenlevande organismer kan påverkas.

8.3 Vägar, järnvägar och annan infrastruktur för transporter

Hantering av avrinning och rening av dagvatten från vägnät är viktig för att begränsa spridning av miljöstörande ämnen samt övergödning. Kartläggning av belastning och vid behov genomförande av åtgärder för att minska belastningen på yt- och grundvatten utifrån respektive väghållares (Trafikverket, kommunen med flera) ansvar krävs.

8.4 Privatpersoner

Genom konsumtion av varor och tjänster påverkar vi vår omgivning – miljön – inte bara där vi bor utan det kan även handla om påverkan långt från där vi bor och verkar. Vi lever i en allt mer globaliserad värld, där konsumtionens effekter ofta är gränsöverskridande. Privatpersoner kan minska sin miljöpåverkan på olika sätt, bland annat genom att välja miljömärkta produkter och tjänster. I konsumtionen är det viktigt att prioritera varor och tjänster som: inte innehåller kemiska ämnen/produkter som naturen inte kan bryta ner baseras på förnyelsebara material, återanvändning av material eller material som går att återvinna bidrar minimalt till utsläpp av växthusgaser och klimatpåverkan. Båtlivets miljöpåverkan är ett område där privatpersoner verkligen kan göra skillnad. Att välja båtbottnentvätt istället för användning av giftiga båtbottnfärger är en viktig åtgärd som privatpersoner kan vidta, liksom att tömma båttoaletten vid godkänd tömningsstation.

8.5 Ideella organisationer och lokalt engagemang för vatten

Norrtälje kommun är medlem i Svealandskustens vattenvårdsförbund. Lokala initiativ och projekt som bidrar till att stärka det lokala engagemanget för vatten är ofta en framgångsfaktor för att restaurera, skydda och bevara viktiga vattenmiljöer i en kommun. Möjlighet finns även för lokala aktörer att bilda så kallade vattenråd för lokal samverkan kring ett avrinningsområde. Lokal kunskap om närliggande sjöar, vattendrag och kustmiljöer bidrar till landsbygds- och skärgårdsutveckling. I Norrtälje kommun finns t.ex. vattenvårds- och fiskevårdsföreningar som har kunskap om lokal naturvård i vatten.

8.6 Mark och fastighetsägare, samt samfälligheter

Mark- och fastighetsägare har rådighet över sin mark och möjligheter att söka medel att genomföra lokala vattenåtgärder på sin mark.

8.7 Statliga myndigheter

Statliga myndigheter som Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, Jordbruksverket, Naturvårdsverket, Trafikverket och Havs- och vattenmyndigheten har tillsynsansvar och/eller tar fram styrmedel i form av föreskrifter och vägledning som påverkar förutsättningarna för att uppnå bland annat miljö kvalitetsnormer för vatten. På samma sätt som kommunen eftersträvar samverkan för att uppnå miljö kvalitetsnormerna inom ett avrinningsområde är det viktigt att statliga myndigheter samverkar så att styrande regelverk, föreskrifter och vägledning baseras på en helhetssyn och en sammantaget god hushållning med naturresurser.

9. Norrtälje kommuns övergripande styrning för en god vattenförvaltning

Hållbar vattenplanering bidrar med att lägga grunden för en hållbar samhällsutveckling för samhället, globalt, nationellt, regionalt och lokalt. Samhällets behov och nyttjande av vatten sker tvärsektorielt och behöver skyddas, förvaltas och restaureras med stöd av en förvaltningsövergripande organisation och kunskapsplattform. Följaktligen är det viktigt att Norrtälje kommun ökar sin kapacitet att säkerställa en effektiv styrning inom vattenområdet. Genomförandet av vattenåtgärder och ansvaret för att uppnå miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten behöver tydliggöras i linje med ambitionerna i miljö- och klimatstrategi (KF 2020-10-12 §153). Målet är att se till att Norrtälje kommun ligger i nationell framkant på miljö- och klimatområdet.

9.1 Hela kommunkoncernen ska bidra till att miljö kvalitetsnormerna kan uppnås från källa till hav

Norrtälje kommunkoncerns samlade insatser, internt såväl som i extern samverkan, ska bidra till ett systematiskt och långsiktigt arbete som bidrar till att nå och bibehålla god status enligt EU:s vattendirektiv i kommunens alla vattenförekomster. Lokalt engagemang för framtidens vatten utifrån kommunens, samt övriga aktörers roller i vattenförvaltningen förväntas bidra till att utveckla ett förvaltningsövergripande arbetssätt från källa till hav i Norrtälje kommun. Se bilaga A2.

Kommunkoncernen ska genomföra en förvaltningsövergripande vattenplanering och genomförande av vattenvårdsåtgärder med en helhetssyn utifrån ett avrinningsområdesperspektiv. Vattenplaneringen ska ha fokus på de yt- och grundvattenförekomster där det behövs åtgärder för att miljö kvalitetsnormerna ska kunna följas.

Den förvaltningsövergripande vattenplaneringen ska säkerställa att miljö kvalitetsnormerna beaktas i alla tillämpliga delar av kommunens verksamhet.

Till exempel:

- Planer för vattenanvändning i ett förändrat klimat (med utgångspunkt i den regionala vattenförsörjningsplanen).
- Samverkan med berörda kommuner inom kommunens avrinningsområden.
- Översikts- och detaljplaner, förhandsbesked och bygglov.
- Planer för dricksvatten, spillvatten och dagvatten (VA-plan).
- Tillsynsplan och behovsutredning för tillsyn av miljöfarliga verksamheter (inklusive lantbruk), små avlopp, vattenskyddsområden och förorenade områden.
- Genomförande av lokala åtgärdsprogram för vatten.

9.2 Förvaltningsövergripande vattenplanering och organisation

En förvaltningsövergripande vattenplanering ska utvecklas genom att etablera en lokal organisation och kunskapsplattform för vatten i form av en vattengrupp (I) och en styrgrupp för vatten (II), samt ett lokalt vattenråd (III). Målsättningen är att säkerställa att styrning och ansvar för att uppnå miljö kvalitetsnormerna till år 2027 förankras i kommunkoncernen i samverkan med externa intressenter. I tillägg behöver intern och extern samverkan för vatten utvecklas som säkerställer att kommunen systematiskt restaurerar, skyddar och förvaltar kommunens sjöar, vattendrag, kust- och grundvatten på ett långsiktigt hållbart sätt.

Ett övergripande mål är att säkerställa att en förvaltningsövergripande vattenplanering ska bidra till ökat engagemang för framtidens vatten, samt bidra till ökad kunskap om hur viktiga ekologiska, sociala och ekonomiska värden kan säkras i form av:

- God vattenkvalitet, och goda möjligheter till biologisk mångfald (Ekologiska värden)
- Upplevelser och rekreation, bad- och dricksvatten av god kvalitet samt säkra och attraktiva boendemiljöer (Sociala värden)
- God vattenhushållning och dricksvattenkvalitet, möjligheter till kretslopp av näringsämnen och attraktiva boendemiljöer, (Ekonomiska värden)

Norrtälje kommuns organisation för vatten utvecklas genom att:

- I. En förvaltningsövergripande vattengrupp etableras som bidrar med strategiskt kunskapsstöd i genomförande av lokala åtgärdsprogram, samt i förvaltningens verksamhetsplanering och initiering av strategiska vattenprojekt inom kommunen.
- Vattengruppen får i uppdrag att utveckla ett arbetssätt som säkerställer att kommunens verksamheter årligen uppdaterar mål, uppdrag, extern samverkan och insatser utifrån sina roller och funktioner för att uppnå miljö kvalitetsnormerna i samverkan med externa intressenter. Vattengruppens sammansättning speglar kommunens roller inom vatten (kap 7). Vattengruppens arbete samordnas av kommunens vattenstrateg och stöds av utpekade projektledare från samhällsbyggnadskontoret, tekniska kontoret och övriga berörda avdelningar och bolag.

Ansvar: Kommunstyrelsekontoret, Strategisk analys och utredning.

- II. En styrgrupp för vatten etableras som leder arbetet med en förvaltningsövergripande vattenplanering och konkretisering av genomförande av vattenrelaterade uppdrag i linje med mål och budget, samt vattenförvaltningens 6-årscykel 2022–2027. Styrgruppen säkerställer att styrningen och ansvar inom vattenområdet samordnas utifrån kommunens styrmodell, verksamhetsplanering och relevanta styrdokument. Styrgruppen säkerställer förutsättningar och prioriteringar när det gäller mandat och finansiering i genomförandet av lokala

åtgärdsprogram för vatten, samt övriga insatser inom vattenområdet som rör dagvattenhantering, klimatanpassning mm. Styrgruppen för vatten representeras av samhällsbyggnadsutskottet och representanter för kommunstyrelsekontoret (stabs- och planeringschef), tekniska kontoret (teknisk direktör), samt samhällsbyggnadskontoret (samhällsbyggnadsdirektör).

Ansvar: Kommunstyrelsekontoret, Stabs- och planeringschef.

- III. Ett vattenråd inrättas i Norrtälje kommun med representation från kommunens bolag och förvaltningar (kap 7), samt berörda lokala intressenter (kap 8). Syftet med årliga vattenrådsmöten är att säkerställa lokal förankring i utveckling och genomförande av lokala åtgärdsprogram för vatten, samt prioriterade vattenprojekt i kommunen. Vattenrådet är tänkt att genomföras två gånger per år och samordnas av kommunens vattengrupp i samverkan med utvecklingscentrum för vatten. Vattenrådets sammansättning utgörs av kommunens verksamheter, rådgivande organ samt ett urval av lokala intressenter, dvs relevanta verksamheter, branschorganisationer, samt föreningar.

En utgångspunkt för vattenrådets arbete beskrivs schematiskt här:

- Vattenrådet stödjer lokal samverkan genom initiativet: Lokalt engagemang för framtidens vatten – från källa till hav i Norrtälje kommun i samverkan med lokala nätverk, areella näringar, universitet och högskolor.
- Vattenrådet bidrar med lokal kunskap, historik och engagemang i utveckling av lokala åtgärdsprogram för vatten i prioriterade pilotområden, avrinningsområden och projekt.
- Vattenrådets arbete stöds av lokala arbetsgrupper för vatten. I dagsläget utvecklas arbetsgrupper för sjö- och kustrestaurering, samt en arbetsgrupp som arbetar med åtgärder i jordsbudslandskapet (Bergshamraån och Norrtäljeån)
- Vattenrådet genomförs i form av två årliga möten. Ett möte på våren fokuserar på framtagna nulägeskartor för vatten och belyser utmaningar och möjligheter på kort och lång sikt. Ett möte sker på hösten som fastställer kommande års ansökningar om medfinansiering och genomförande av prioriterade projekt.

Ansvar: Kommunstyrelsekontoret, Strategisk analys och utredning.

9.3 Ansvar och kunskapsbehov för att genomföra rätt åtgärd på rätt plats utifrån ett avrinningsområdesperspektiv

Kommunens förvaltningsövergripande organisation (se kap 7 och 9.2) förväntas utifrån sina respektive ansvarsområden och roller, i samverkan med externa intressenter bidra till ett effektivt genomförande av kostnadseffektiva åtgärder som kan bidra till bättre vattenstatus.

Kommunkoncernens verksamheter och externa intressenter behöver ha tillgång till rätt kunskap om hur de mest kostnadseffektiva åtgärderna för god vattenstatus

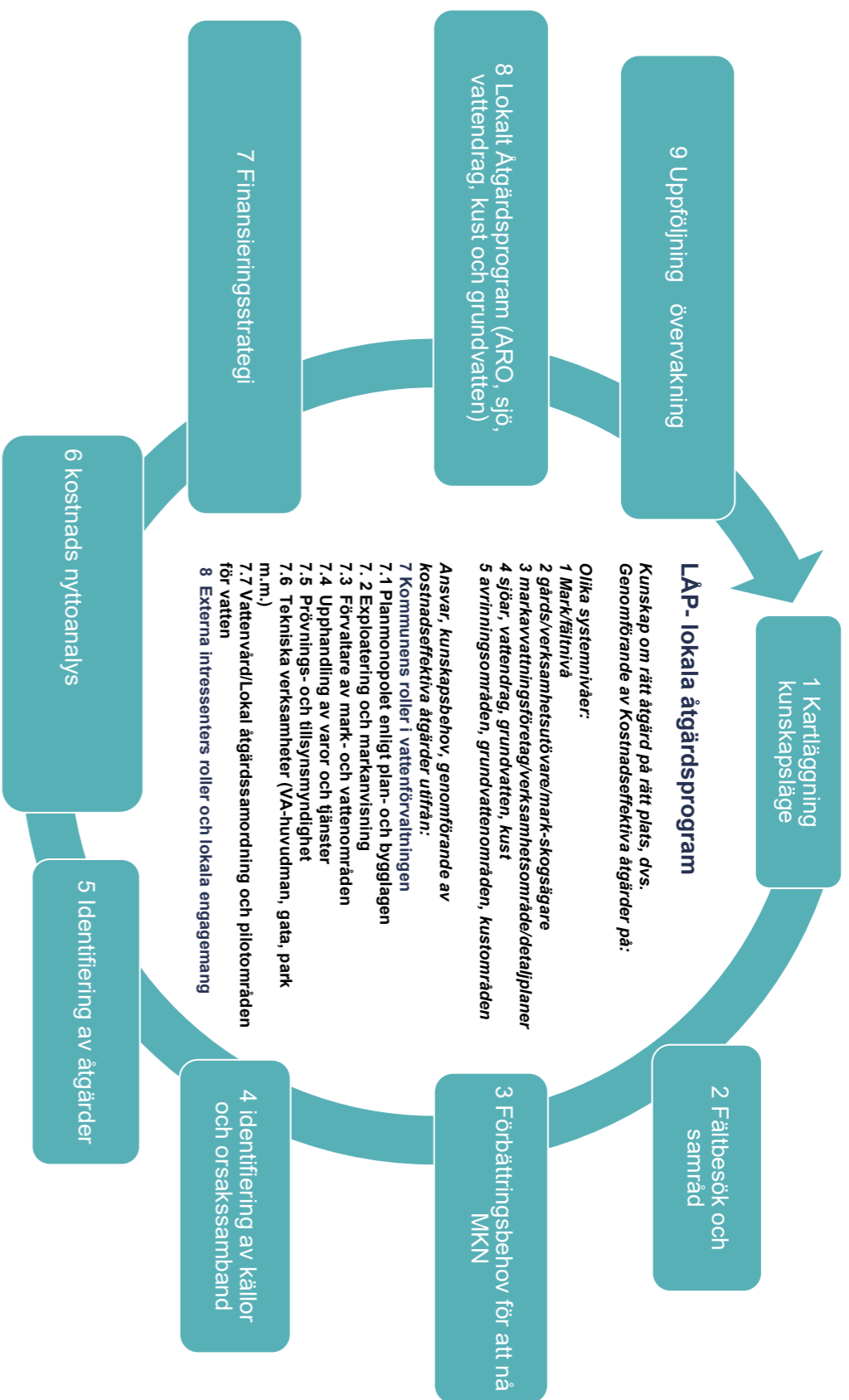
kan genomföras utifrån ett avrinningsområdesperspektiv i sjöar, vattendrag, kust- och grundvattenområden utifrån sina respektive ansvarsområden.

I tabell 2, nedan redovisas en översiktlig beskrivning av hur olika funktioner i kommunen och de kommunala bolagen förväntas bidra till god vattenstatus. Kommunens respektive funktioner förväntas löpande i sin verksamhetsplanering säkerställa och uppdatera sin kunskap om vilka kriterier, riktlinjer och kunskap som krävs utifrån sitt ansvarsområde för att genomförandet av kostnadseffektiva åtgärder kan genomföras så att miljökvalitetsnormerna kan uppnås.

Tabell 2. Övergripande beskrivning av hur olika funktioner i kommunen och de kommunala bolagen förväntas bidra till god vattenstatus.

Översiktsplanering	<p>Icke försämringskravet för grund- och ytvatten gäller! Planeringen får inte leda till att vattenkvaliteten för någon vattenförekomst försämras. Icke försämringskravet gäller även för en enstaka kvalitetsfaktor.</p> <p>Ska utgå från kunskap om status i avrinningsområdena</p> <ul style="list-style-type: none"> Som grund för översiktlig planering av kommunens mark- och vattenanvändning behöver det finnas kunskap om berörda avrinningsområden, vattenförekomster och miljökvalitetsnormer Vilka vattenförekomster når inte god status? I vilka delar uppnås inte miljökvalitetsnormerna? Vilka kompletterande utredningar behövs som underlag för planeringen för att säkerställa att situationen inte påverkas negativt? <p>Områden som i ett landskapsperspektiv är viktiga och lämpliga för dagvattenhantering bör pekas ut i översiktsplanen. Större ytor för dagvattenhantering, översvämningshantering och annan vattenvård ska pekas ut i mark- och vattenanvändningskartor i fördjupade översiktsplaner.</p>
Detaljplanering	<p>Ska utgå från kunskap om status i avrinningsområdena</p> <p>Som grund för lokalisering av bebyggelse, eller planering av annan markanvändning, behöver det finnas kunskap om berörda avrinningsområden.</p> <ul style="list-style-type: none"> Vilka vattenförekomster når inte i god status? I vilka delar uppnås inte miljökvalitetsnormerna? Vilka kompletterande utredningar behövs som underlag för planeringen för att säkerställa att situationen inte påverkas negativt? Nya verksamheter, bebyggelse etc. får inte äventyra möjligheterna att uppnå god vattenstatus. Hur säkerställs det med lämpliga regleringar i plankarta och planbeskrivning <p>Följ och tillämpa VA-planen</p> <ul style="list-style-type: none"> Analysera möjligheterna i området för att hantera dagvatten. Ställ krav på att planförslaget inte får försämma förutsättningarna att uppnå miljökvalitetsnormer. Kan detaljplaneringen bidra till att begränsa övergödning och förbättra förutsättningar för näringsämnen i kretslopp? Tillgodose att markytor för rening avsätts.

Prövning och tillsyn enligt miljöbalken	<p>Beakta miljökvalitetsnormerna vid prövning och tillsyn</p> <ul style="list-style-type: none"> Hur kan och bör tillsynen inriktas för att på bästa sätt bidra till att miljökvalitetsnormer uppnås.
Bygglov	<p>Tillse att detaljplaner efterlevs med avseende på gröna och vattengenomsläppliga ytor</p> <ul style="list-style-type: none"> Genomsläppliga ytor och bevuxna markytor är viktiga för att förebygga dagvattenavrinning och föroreningsutsläpp till yt- och grundvatten. <p>Samordning mellan bygglov och tillstånd för enskilt avlopp</p>
VA-huvudmannen	<p>Icke försämringskravet för grund- och ytvatten gäller!</p> <p>VA planeringen ska utgå från kunskap om status och åtgärdsbehov (beting) i avrinningsområdena</p> <p>Som grund för VA planering behöver det finnas kunskap om berörda avrinningsområden, vattenförekomster och miljökvalitetsnormer</p> <ul style="list-style-type: none"> Vilka vattenförekomster når inte god status? I vilka delar uppnås inte miljökvalitetsnormerna? Vilka kompletterande utredningar behövs som underlag för planeringen för att säkerställa att situationen inte påverkas negativt?
Gatuförvaltning	<p>Beakta möjligheter att rena och fördröja vatten genom att t.ex. anlägga vegetationsklädda infiltrationsytor, vägsrännor, öppna diken och genomsläppliga parkeringsbeläggningar</p>
Park	<ul style="list-style-type: none"> Planera och underhåll parkytor så att dagvattenavrinning minimeras Inkludera dagvatten i utformning av allmän plats, låt dagvattnet förstärka den allmänna platsens sociala, rekreativa och ekologiska värden. Sköta och restaurera åarna (Vallbyån och Norrtäljeån) på rätt sätt för att uppnå MKN Minimera användning av bekämpnings- och gödningsmedel
Skogsförvaltningen	<ul style="list-style-type: none"> Minimera risk för avrinning och läckage av näringsämnen och kvicksilver Förvalta och utveckla våtmarker och andra vattenmiljöer i skogsmark Lämna skyddszoner runt vattenbiotoper m.m.
Utarrendering av mark	<ul style="list-style-type: none"> Anpassa arrendeavtal för att minska läckage av näringsämnen och utveckla ekologiskt funktionella kantzoner vid vatten Samarbeta med arrendatorer för att anlägga våtmarker och andra åtgärder
Exploatering	<ul style="list-style-type: none"> Säkerställ att detaljplaners intentioner inkluderas i exploateringsavtal Integrera vattenkvalitet i kommunens markstrategi <p>Det kan vara att säkerställa markytor för att möjliggöra kompensationsåtgärder inom och utom exploateringsområden. Att ställa krav vid markanvisningar.</p>
Huvudmannaskap för vattenreglering	<ul style="list-style-type: none"> Verka för att regleringsanordningar som saknar vattendom eller är inaktuella ska avvecklas om de motverkar god vattenstatus <p>Syfte kan vara att förbättra vandringsmöjligheter för fisk och naturliga vattenvariationer.</p>

Figur 3. Process för utformning av åtgärdsprogram för ett avrinningsområde.

prioritering av vattenvårdsåtgärder. I föreskriften framgår kvalitetskrav för yt- och grundvattenförekomster samt vilka årtal som kraven ska uppnås.

Vid prioritering av åtgärder skall kostnadseffektivitet eftersträvas, samtidigt som möjligheter att bidra till annan samhällsnytta om möjligt tillvaratas. När vi prioriterar åtgärder för bättre vattenstatus ska kostnadseffektiva prioriteringar eftersträvas. Vid bedömning av kostnadseffektivitet ska helhetssyn tillämpas. Det innebär att inte enbart effekter på vattenkvalitet och ekologisk status för en vattenförekomst ska beaktas, utan även positiva effekter för biologisk mångfald, rekreation och friluftsliv, skola m.m. ska vägas in i bedömningen. Åtgärder för minskad övergödning kan exempelvis kombineras med stärkta värden för friluftsliv och biologisk mångfald, samt viktiga näringar såsom livsmedelsförsörjning mm. Åtgärdsförslag inom vattenförvaltningen ska utgå från en helhetssyn och beakta exempelvis klimatförändringens effekter, grönstrukturaspekter och andra utmaningar.

För varje avrinningsområde sammanställs tänkbara åtgärder i åtgärdsprogram. Utformning av åtgärdsprogram bör i stora drag följa processen i figur 3.

9.4 Kommunen leder och samordnar genomförandet av lokala åtgärdsprogram för vatten

Kommunstyrelsekontoret samordnar arbetet med att prioritera och upprätta lokala åtgärdsprogram för kommunens vattenområden med stöd av kommunens vattengrupp. I bilaga C1 finns förslag på lokal åtgärdsinriktning för ett avrinningsområde (Norrtäljeån), samt ett lokalt åtgärdsprogram för grundvatten (bilaga C2). I bilaga C3 redovisas prioriterade åtgärder under perioden 2022 till 2027.

Vattenplanens grundtanke är att de lokala åtgärdsriktningarna utvecklas i samverkan med lokala intressenter med stöd av vattenrådet (markägare, LRF, vattennätverk m.fl.), samt på sikt fördjupas och övergår till lokala åtgärdsprogram. Motsvarande åtgärdsprogram behöver tas fram för alla avrinnings- och kustområden, samt att arbetet med grundvattenåtgärder utvecklas långsiktigt.

Länsstyrelsen i Västmanlands län (Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt) föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster i Norra Östersjöns vattendistrikt (19FS 2021:10) är den primära utgångspunkten vid

9.5 Prioritering av åtgärder och åtgärdsområden utifrån ett avrinningsområdesperspektiv

Kommunens har utvecklat ett åtgärdsbibliotek (se beskrivning av olika typåtgärder i den lokala åtgärdsriktningen för Norrtäljeån) som ska ge kunskapsstöd till ett förvaltningsövergripande arbetssätt och bidrar med lokalt kunskapsstöd och kartläggning av de kunskapsbehov som kommunens olika avdelningar (roller) behöver för ett effektivt genomförande av vattenplanen i samverkan med externa intressenter. Åtgärdsbiblioteket består av konkreta förslag till kostnadseffektiva åtgärder som krävs utifrån ett avrinningsområdesperspektiv. Åtgärdena behöver genomföras för att motverka de viktigaste miljöproblemen (övergödning, fysisk påverkan, samt miljögifter) för att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten i prioriterade avrinningsområden.

Vid prioritering av vattenvårdsåtgärder ska bland annat följande aspekter beaktas (utan inbördes rangordning):

- Kostnadseffektivitet.
- Finansieringsmöjligheter.
- Rådighet.
- Vattenförekomster som är särskilt känsliga eller värdefulla
- Vattenförekomster som finns i anslutning till områden där det pågår eller planeras aktivt för samhällsexpansion.
- Vattenförekomster som delas med grannkommuner.
- Vattenförekomster som ingår i påbörjade lokala åtgärdsriktningar och lokala åtgärdsprogram för vatten.

Utgångspunkten är att säkerställa att lokala förutsättningar och lokal kunskap ska tas till vara i lokal samverkan, dvs. i framtagandet av lokala åtgärdsprogram och åtgärdsinitiativ. Kommunens åtgärdsstöd ska bidra till att rätt åtgärd placeras på rätt plats, genom att inspirera och ta tillvara markägares initiativ samt vid behov finnas som stöd under planerings- ansöknings- och genomförandefasen av åtgärder.

9.6 Samverkan

Norrtälje kommun skall samverka internt i kommunens organisation och med andra aktörer för att identifiera

och genomföra kostnadseffektiva åtgärder för att uppnå miljö kvalitetsnormer för vatten. Vid utformning av åtgärdsprogram ska samverkan ske med berörda aktörer. Exempel på aktörer är vattenvårdsgrupper/nätverk, markägare, miljöorganisationer, intresseorganisationer, universitet och högskolor, berörda grannkommuner och länsstyrelser. Målet är att i genomförandet av lokala åtgärdsprogram uppmuntra till en lokal samverkan som bidrar till att skydda, förvalta och restaurera kommunens vatten inför framtiden från källa till hav.

9.7 Kommunens verksamhetsplanering för vatten

Vattenaspekterna ska integreras som en naturlig del i kommunens årliga verksamhetsplanering utifrån kommunens olika roller (kap 7), samt belysa behovet av samverkan med andra aktörer (kap 8). I kommunens verksamhetsplaner tydliggörs viktiga verksamhetsmål, initiativ, åtgärder för vatten som kräver uppdrag till nämnder och bolag.

Kriterier, ansvar, behov av kunskap och resurser för genomförande och uppföljning av vattenförvaltningen utifrån respektive verksamhetsperspektiv tydliggörs årligen. Kommunens vattengrupp, styrgrupp för vatten och samverkan i lokalt vattenråd för vatten bidrar med övergripande samordning och effektivisering av vattenarbetet.

En fungerande verksamhetsplanering inom vattenområdets planering omfattar bland annat följande:

- Att ett lokalt vattenråd genomförs två gånger per år i kommunens regi med representation utifrån kommunens olika roller (kap 7), samt i samverkan med andra aktörer (kap 8).
- Att en intern styrgrupp för vatten etableras med representation från politik och förvaltning. (kommunstyrelsekontoret, samhällsbyggnadsutskottet)
- Att respektive verksamhet bidrar till att identifiera kostnadseffektiva åtgärdsförslag utifrån sina respektive uppdrag utifrån kommunens åtgärdsbibliotek och aktuella lokala åtgärdsprogram.
- Att respektive verksamhet utifrån kommunens roller har en person som deltar i vattengruppens arbete och ansvarar för förvaltningsövergripande vattenplanering i förhållande till kommunens vattenförekomster, avrin-

ningsområden och kustområden.

- Att vattenstrategi i samverkan med vattengruppen initieras och leder samverkan mellan berörda aktörer kring vattenförbättrande åtgärder. Det kan gälla kommunala och externa aktörer, markägare och andra intressenter.
- Att årligen ansöka om bidrag för vattenvård.
- Rapportera till vattenmyndigheten hur kommunens arbete med åtgärder framskrider.
- Medverka strategiskt i kommunens planering med fokus på att förbättra förutsättningarna för god vattenstatus i grundvatten och ytvatten.
- Samordna uppföljningen och kommunikation av vattenplanen och lokala åtgärdsinsatser.

9.8 Styrning av vattenarbetet

Kommunens nämnder, förvaltningar och bolag ska i samband med verksamhetsplaneringen konkretisera hur kommunens styrning för vatten (funktioner, ansvar, resurser, styrdokument) kan bidra till att effektivisera genomförandet av kostnadseffektiva vattenåtgärder. Sammanfattningsvis innebär det att kommunens vattenarbete systematiskt bidrar till att säkra viktiga miljömässiga, sociala och ekonomiska värden för framtidens vatten genom ett långsiktigt genomförande av vattenplanen och genomförande av lokala åtgärdsprogram för vatten.

Miljö kvalitetsnormerna för vatten ska integreras i ordinarie verksamhetsplanering utifrån kommunens styrmodell. Kommunens respektive roller i vattenförvaltningsarbetet (kap 7) ska löpande utvecklas och integreras i relevanta verksamhetsmål, initiativ, planer, åtgärder och indikatorer. Det åligger respektive verksamhet att genomföra relevanta åtgärder i syfte att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten utifrån sin ordinarie verksamhetsplanering. Löpande omvärldsbevakning och utveckling av vattenarbetet kan krävas utifrån förändringar i lagstiftning, politiska mål (nationella och lokala), reglementen, ägardirektiv, styrdokument (strategier/program, planer, policyer och riktlinjer).

9.9 Finansiering av vattenförvaltningen

Grunden i finansiering av åtgärder är Polluter Pays Principle (PPP) och User Pays Principle (UPP), d.v.s. att det är förorenaren/användaren som betalar. I avrinningsom-

råden där historisk belastning har bidragit till att försämrade status och ansvaret är oklart krävs statlig medfinansiering i genomförandet av lokala åtgärdsprogram. Sådana åtgärder kräver särskilda ekonomiska resurser. Det finns dock åtgärder som främjar miljö kvalitetsnormer som kan integreras som en naturlig del i den löpande samhällsutvecklingen. Som exempel kan nämnas att åtgärder för att reducera negativa effekter av dagvattenflöden kan integreras i detaljplanering och finansieras genom exploateringsavtal. Dagvattenåtgärder i stadsmiljöer kan ofta utformas så att de bidrar till positiva effekter i stadsstrukturen genom att tillföra biologiska värden och rekreationsvärden.

Kommunens generella strategi för finansiering av vattenvårdsåtgärder är:

- Att så långt möjligt integrera vattenvårdsåtgärder som en del i den ordinarie verksamheten och planeringen.
- Det innebär att i fysisk planering och byggande integrera vattenperspektiv med syfte att bidra till att miljö kvalitetsnormer uppnås och upprätthålls.
- Att löpande tillvarata möjligheter att söka investeringsbidrag.
- Att eftersträva lösningar som bygger på samfinansiering mellan olika aktörer.
- Att åtgärdernas livscykelkostnader ska bedömas.
- Det innebär att både investerings- och driftkostnader bedöms vid prioritering av åtgärder.
- Att det är tydligt vem som är huvudman för investerings- respektive driftkostnader.
- Att i mål- och budgetplaneringen, i ett flerårigt perspektiv, avsätta ekonomiska resurser för att möjliggöra investeringar.

Kommunens specifika strategi för finansiering av det lagmässiga ansvar som Norrtälje kommun har för att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten hantera i det årliga budgetarbetet:

- avsätta särskilda ekonomiska medel (ramanslag) för att fastställa och tydliggöra hur kommunens lokala åtgärdsprogram för vatten (investeringsplaner för vatten) ska projektledas, finansieras och förankras med lokala intressenter. (ansvar styrgrupp för vatten)
- avsätta särskilda ekonomiska medel (ramanslag) för att säkerställa kommunens kapacitet att projektleda ar-

betet med genomförande av lokala åtgärdsprogram för vatten (med ett särskilt fokus på grundvatten, dagvatten-åtgärder, samt kusten)

- Säkerställa att en förvaltningsövergripande vattenplanering successivt implementeras (i 6-åriga arbetscykler) genom att övriga behov av personresurser utifrån kommunens olika roller säkerställs, till exempel genom finansiering av deltagande i styrgrupp, vattengrupp och

vattenråd, samt årlig tidsbudget för deltagande i vattenförvaltningsarbetet.

- Särskilda medel avsätts i syfte att medfinansiera genomförandet av vattenvårdsåtgärder och möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten i prioriterade avrinningsområden och sjöar, vattendrag, grundvatten och kustområden

10. Uppföljning

Nivå	Aktörer och ansvar	Roll vid uppföljningen av vattenplanen
<p>Ambitionsnivå 2030</p> <p>Här står vi om 10 år</p> <p>Målområde 2</p> <p>En kommun som förvaltas och utvecklas på ett miljö- och klimatomfattigt hållbart sätt.</p>	<p>Beslut tas i kommunfullmäktige</p> <p>Samhällsbyggnadsutskottet följer upp arbetet.</p>	<p>Ansvarar för att Kommunens vattenförekomster ska uppnå god ekologisk och kemisk status senast 2022 eller 2027.</p> <p>(olika år beroende på vattenförekomst). Ingen av vattenförekomsternas status ska försämrats.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Ansvarar för att Norrtälje kommunkoncerns samlade insatser, internt såväl som i extern samverkan, ska bidra till ett systematiskt och långsiktigt arbete som bidrar till att nå god status enligt EU:s vattendirektiv i kommunens alla vattenförekomster. ■ Samhällsbyggnadsutskottet säkerställer nödvändiga resurser i mål och budgetprocessen i syfte att genomföra kärnuppdrag, inriktningsmål och uppdrag som krävs för att nå miljökvalitetsnormerna för vatten.
<p>Verksamhetsmål och initiativ</p>	<p>Kommunstyrelsen ansvarar för projektledning, planering, genomförande och rapportering.</p>	<p>Ansvarig för kommunens vattenplan och genomförandet av lokala åtgärdsprogram.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Samordnar, planerar och följer upp arbetet med förvaltningsövergripande vattenplanering. ■ Projektleder framtagandet av och följer upp genomförandet av lokala åtgärdsprogram (investeringsbehov), samt söker statlig medfinansiering i genomförande av åtgärder. ■ Samordnar förvaltningarnas verksamhetsmål och initiativ inom vattenområdet. ■ Föreslår revidering av vattenplanen när det föreligger behov. ■ Ansvarar för rapportering av åtgärdsarbetet till Vattenmyndigheten/Länsstyrelsen.
<p>Planer, åtgärder och indikatorer</p>	<p>Kommunförvaltningen, samt kommunens bolag.</p>	<p>Ansvarig utifrån kommunens olika roller i vattenförvaltningsarbetet (se kap. 7).</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kommunens nämnder, bolag och avdelningar ansvarar för att säkerställa att miljökvalitetsnormerna för vatten integreras i relevanta beslut, samt den årliga verksamhetsplaneringen. ■ Arbetet inkluderar att inom sina respektive uppdrag utifrån lagstiftning, politiska mål (nationella och lokala), reglementen, ägardirektiv, styrdokument (strategier/program, planer, policyer och riktlinjer) och ekonomisk tilldelning bidra i arbetet med att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten. ■ Detta sker genom att verksamheterna lämnar uppgifter om verksamhetsmål, åtgärder, initiativ och indikatorer samt deltar i de sammanhang som behövs för att genomföra nödvändiga åtgärder och följa upp den årliga vattenplaneringen. Förtydligande av ansvar inom kommunkoncernen, samt i samverkan med övriga intressenter säkerställs i organisationens för vatten, samt i genomförandet av lokala åtgärdsprogram för vatten.

KONTAKTUPPGIFTER

Norrtälje kommun
 Box: 800, 761 28 Norrtälje
 Telefon: 0176-710 00
 E-post: kontaktcenter@norrtalje.se

norrtalje.se